

**Uchwała Nr XXIV/135/12
Rady Miejskiej w Chodczu
z dnia 15 listopada 2012r.**

**w sprawie przyjęcia i wdrożenia Programu Aktywności Lokalnej dla Miasta i Gminy
Chodecz na lata 2012 -2013**

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62, poz. 558, .Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz .1806, z 2003 roku Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz.1568, z 2004 roku Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz .128 i Nr 181, poz.1337, z 2007 roku Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 roku Nr 180, poz.1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 roku Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 roku Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146 i Nr 106, poz. 675, Nr 40, poz. 230, z 2011 roku Nr 21 poz 113, Nr 117, poz.679, Nr 134, poz. 777, Nr 217 poz. 1281, Nr 149, poz. 887, z 2012 roku poz.567) w związku z art. 110, ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 roku Nr 175, poz .1362, Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz.1706, Nr 221, poz.1738 oraz z 2010 roku Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 440 i poz. 527, Nr 106, poz. 622, Nr 125, poz. 842, z 2011 roku Nr 81, poz. 440) **Rada Miejska w Chodczu uchwala co następuje:**

- §1.** Przyjąć i skierować do wdrożenia Program Aktywności Lokalnej dla Miasta i Gminy Chodecz na lata 2012 – 2013, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- §2.** Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Chodcza.
- §3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Miejskiej**

Danuta Warszawska

UZASADNIENIE

W związku z realizacją przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodczu projektu systemowego KURS NA SIEBIE współfinansowanego z EFS POKL w priorytecie *Promocja Integracji Społecznej* w poddziałaniu *Upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*, istnieje możliwość wykorzystania do tego celu narzędzia w postaci programu aktywności lokalnej. Zasadniczą cechą programu jest szerszy dostęp do działań przewidzianych w jego ramach tzn. działania programowe przeznaczone są nie tylko dla konkretnie określonych osób ale również dla ich otoczenia – mieszkańców gminy. Szczegóły działań są określone we wniosku o dofinansowanie i odpowiadają opisowi zawartemu w wytycznych "Zasady przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych OPS, PCPR oraz ROPS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013".

Cele i sposób realizacji zostały opisane w załączniku do uchwały.

W projektach systemowych, o których mowa na wstępie Program Aktywności Lokalnej obok kontraktów socjalnych jest narzędziem pracy zalecanym przez Instytucję Wdrażającą – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu.

Chodecz, dnia 29. 10. 2012 r.

Opracowała: Irena Grabowska

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ GMINY CHODECZ NA LATA 2012 – 2013

Wprowadzenie

Zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej wykluczenie społeczne oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich jak np. publiczna edukacja, pośrednictwo pracy, ochrona pracy, publiczny sektor mieszkaniowy, administracja.

Po okresie zmian ustrojowych i gospodarczych w naszym kraju jako skutek uboczny, powstało wiele nowych, negatywnych zjawisk społecznych, które w wymiarze długotrwałym są znaczącą przyczyną degradacji obywatelskiej i społecznej. Jednym z objawów negatywnych skutków zmian jest właśnie wykluczenie społeczne tj. wyłączenie z codziennego życia i przesunięcie na jego margines osób i rodzin.

Dlatego w dokumentach strategicznych o zasięgu krajowym i lokalnym, zakłada się realizację działań służących podniesieniu poziomu i jakości życia obywateli, budowanie zintegrowanych społeczności, w których jednostki i grupy będą mogły realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędne wsparcie ze strony wspólnoty oraz instytucji i organizacji działających w ramach i na rzecz społeczności.

W związku z czym koniecznym wydaje się wspieranie samoorganizacji lokalnej społeczności oraz budowanie i wzmacnianie ich obywatelskiej świadomości i docenienie tym samym kapitału ludzkiego, czyli zasobu wiedzy w tym doświadczenia życiowego, umiejętności i możliwości, tkwiących w każdej społeczności. Dzięki czemu członkowie wspólnoty społecznej będą zdolni nie tylko do pracy na własny rachunek ale również do współpracy z otoczeniem, by wprowadzać zmiany, kreować nowe rozwiązania, by wypełniać swe naturalne predyspozycje do życia w grupie.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego, a w szczególności zasadą pomocniczości, współdziałania i współodpowiedzialności. W procesie wspierania aktywności lokalnej istotne jest też połączenie kapitału społecznego danej społeczności tj. jej wszystkich zasobów w celu wytwarzania i pomnażania tych zasobów, przez wszystkie instytucje i jednostki samorządowe.

Program Aktywności Lokalnej gminy Chodecz wpisuje się w założenia zawarte w dokumentach strategicznych w szeregu ogólnokrajowych, regionalnych i lokalnych, między innymi są to:

1. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
2. Narodowa Strategia Spójności na lata 2007 – 2013,
3. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013,
4. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 -2013,
5. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Kujawsko – Pomorskiego do 2020 roku,
6. Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko – Pomorskiego do 2015 roku,
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Chodecz na lata 2009 – 2015.

I. ZASADY I CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Chodecz na lata 2012 – 2013 jest dokumentem wspierającym realizację projektu systemowego pt. „ Kurs na siebie ” Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chodczu w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu VII. Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji poprzez ośrodki pomocy społecznej, jako jedno z narzędzi wykonania zadań integracyjnych, wspierania społecznego w pomaganiu sobie samym i innych, budowania poczucia przynależności do danej grupy i miejsca.

Priorytetowe działania programu powinny być ukierunkowane na:

1. ograniczanie obszarów skrajnego ubóstwa,
2. promocję działań prospołecznych,
3. wspieranie rozwoju różnych form aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców, w tym w szczególności klientów pomocy społecznej,
4. wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
5. upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
6. ułatwienie dostępu do poradnictwa i informacji,
7. zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów (rozwój lokalnych partnerstw),
8. wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

Celem głównym programu jest kształtowanie rozwoju i ładu społecznego poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez wyznaczenie i wzmacnianie kierunków działań naprawczych lub korygujących, dotyczących istniejących problemów społecznych .

Celami szczegółowymi, długofalowymi są:

1. powstanie silnych i zintegrowanych społeczności lokalnych,
2. rozwój lokalnej samoorganizacji, solidarności i tworzenie więzów samopomocy,
3. zaktywizowanie lokalnych zasobów i wykorzystanie ich potencjału w procesie rozwiązywania lokalnych problemów,
4. wzmacnianie i integracja lokalnych grup obywatelskich,
5. pomaganie ludziom w tworzeniu i odtwarzaniu ich własnych społeczności lokalnych i grup społecznych, pozwalających na radzenie sobie z rozwiązywaniem lokalnych problemów oraz przejmowanie kontroli nad własnym życiem.

II - OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Sytuację chodeckiej pomocy społecznej determinuje stan bezrobocia w gminie Chodecz. To właśnie brak zatrudnienia jest odpowiedzialny za wzrost liczby klientów Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chodczu. Bezrobocie obok ubóstwa stanowi główną przyczynę udzielania wsparcia finansowego - średnio ponad 70 % wszystkich klientów pomocy społecznej. Zubożenie, bezrobocie i jednocześnie brak wczesnej profilaktyki i alternatywy dla zagrożeń, są natomiast w znacznej mierze odpowiedzialne za problemy społeczne naszych mieszkańców. Przede wszystkim wzrosło pokolenie ludzi wychowanych na „ garnuszku ” pomocy społecznej: nigdy nie pracujących zawodowo, często będących już rodzicami. Mamy do czynienia ze zjawiskiem uzależnienia od pomocy społecznej jako normy życia tj. traktowania wsparcia jak stałego, należnego źródła dochodu (wsparcie finansowe nie ma charakteru interwencyjnego, przejściowego ale jest permanentne), przy jednoczesnym wycofaniu, bierności, roszczeniowości, obarczaniu odpowiedzialnością za swoje życie innych np. starzejących się rodziców czy instytucje publiczne. Ten standard życia pokolenia uzależnionych od pomocy społecznej ma bezpośredni związek z innymi zachowaniami patologicznymi np. alkoholizmem, problemami opiekuńczo – wychowawczymi, przemocą w rodzinie, agresją fizyczną, umocowaniem odpowiedzialności kobiety za rodzinę, szczególnie za wychowanie dzieci.

Oczywiście wymienione problemy dotyczą również osób niekorzystających z pomocy społecznej, czy zatrudnionych, jednak ich skala i rozmiary są mniejsze.

Dane z lat 2009 -2011 potwierdzają powyższy opis rzeczowy. Przedstawiona poniżej tabela ujęta jest w wymiarze świadczeniowej, ustawowej pomocy społecznej, z wyłączeniem kosztów jednorazowych (np. pomocy dla rolników poszkodowanych wskutek klęski żywiołowej) i innych wydatków systemowych, które generuje bieda i patologia jak: świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny czy profilaktyka alkoholowa.

Lp.	Nazwa wskaźnika	2009 r.	2010 r.	2011 r./
1.	Liczba mieszkańców	6 183	6237	6290

2.	Liczba bezrobotnych:	579	648	673
	w tym - długotrwale	360	401	444
	- z prawem do zas. d / bez.	100	86	92
3.	Liczba osób , którym przyznano świadczenia p. społeczną.	353	356	393
4.	Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń p. społecznej	1 077	1 104	1 150
5.	Główne przyczyny przyznania świadczeń p. społecznej			
	- ubóstwo	310	308	348
	- bezrobocie	262	263	258
	- bezradność w spr. opiek.-wych.	56	54	79
6.	Wydatki na świadczenia pomocy społecznej	1 367 tys zł.	1 417 tys. zł	1 573 tys. zł

Z danych wynika systematyczny wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną: obserwowany jest stały wzrost liczby klientów a tym samym liczby osób pośrednio korzystających z pomocy społecznej a tym samym ciągły wzrost wydatków i zagrożeń społecznych, nie tylko dla klientów ale również dla całej chodeckiej społeczności.

Istotną kwestią społeczną dla gminy Chodecz jest również sytuacja osób niepełnosprawnych i starszych. Niestety brakuje aktualnych danych o skali niepełnosprawności w naszej gminie, zresztą prowadzone badania czy ewidencje odnoszą się jedynie do poziomu kraju, województwa lub powiatu. Własne rozpoznanie wskazuje na liczbę ok. 400 osób niepełnosprawnych (bez określenia wieku i stopnia). Natomiast dane ilościowe osób w wieku poprodukcyjnym i podeszłym przedstawiają się następująco:

1. przedział wiekowy 65 – 70 lat ma 303 osoby w tym:

- 166 kobiet i 137 mężczyzn,
- 91 miasto i 212 wieś,

2. przedział wiekowy 71 – 74 lat ma 184 osoby w tym:

- 110 kobiet i 74 mężczyzn,

- 55 miasto i 129 wieś,

3. przedział wiekowy 75 – 80 lat ma 234 osoby w tym:

- 124 kobiet i 110 mężczyzn,
- 74 miasto i 160 wieś,

4. przedział wiekowy 81 i więcej ma 204 osoby w tym:

- 145 kobiet i 59 mężczyzn,
- 58 miasto i 146 wieś,

łącznie w wieku poprodukcyjnym w/g stanu za 2011 r. mamy 925 osób,

co stanowi ok. 14,7 % mieszkańców naszej gminy, stąd prawie co 7 mieszkańiec jest nieaktywny zawodowo z racji wieku. W podziale na płeć przewagę stanowią kobiety tj. 545 na 380 mężczyzn. Osoby te mieszkają głównie na wsi tj. 647, co stanowi 70% osób w wieku poprodukcyjnym.

Wiek, szczególnie w grupie powyżej 75 roku życia, obok niepełnosprawności jest stanem, wymagającym kompleksowej pomocy, ponieważ dotyczy wielu obszarów życia: stanu zdrowia w tym zniechęcenia, standardu mieszkań i miejsca zamieszkania, sytuacji finansowo – materialnej i rodzinnej w tym samotności biologicznej. Tych osób mamy 438, z czego na wsi żyje 306, co stanowi blisko 70% tej grupy wiekowej.

Koszty działań zdrowotno – opiekuńczych stanowią już teraz poważny problem finansowy dla gminy, a sytuacja w tym względzie będzie się pogarszać. Jednocześnie obserwowane są: stopniowe odchodzenie od pozytywnej tradycji, rozluźnienie więzi rodzinnych i zanik więzi społecznych, której najbardziej jaskrawym objawem jest znieczulica społeczna. Zjawiska te również wpływają na wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną.

Opisane wyżej sytuacje, które charakteryzują chodecką pomoc społeczną stanowią jednocześnie powody marginalizacji społecznej i zwykle obejmują osoby, których dotyka złożoność problemów, często dziedziczna. Deprywacja utrwała zjawiska patologiczne: pogłębia już i tak trudną pozycję wykluczonych i działa demotywująco na słabszych, podatnych na negatywne wpływy, a kumulacja niebezpiecznych zachowań jednostki czy rodziny jest zagrożeniem dla każdej społeczności. Jednocześnie zjawisko marginalizacji jest utrwalane z powodu pogłębiających się z roku na rok dysproporcji materialnych między poszczególnymi grupami społecznymi. Biorąc pod uwagę bezcenne zalety pracy, a więc niezależność finansową nawet tą względną, ale również pozamaterialne jak: obowiązkowość, dyscyplina, rozwijanie kondycji umysłowej, umiejętność życie w grupie, należy zauważyć, że brak tych możliwości rozwoju szczególnie długotrwale jest poważnym zaburzeniem, wpływającym destrukcyjnie, osłabiającym kompetencje, odcinającym od świata aktywnych.

Osoby i rodziny dotknięte omówionymi powyżej problemami wymagają indywidualnej pomocy ze strony powołanych do tego instytucji publicznych i organizacji społecznych. Jednak w drugiej kolejności niezbędne jest wsparcie otaczającej je społeczności. Należy bowiem uświadomić sobie i pamiętać, że nawet najlepiej zorganizowana pomoc instytucji publicznych nie rozwiąże mnożących się problemów, jeśli osoba potrzebująca jest w alienacji społecznej. Wsparcie społeczne poprzez włączanie w działalność społeczną jest praktyczną nauką życia - współudział i współodpowiedzialność mieszkańców jest niezbędną edukacją społeczną, ale jednocześnie dla wielu procesem naprawczym. Wiemy bowiem, że każdy człowiek funkcjonuje w różnych relacjach i uwarunkowaniach, zależnie od poziomu zaspokojenia niezbędnych potrzeb i od wielu lokalnych podmiotów. Stąd indywidualnej pomocy nie da się oddzielić od środowiska, w którym ludzie żyją i w którym mogą tkwić przyczyny problemu, ale też siły zdolne je pokonywać. Dlatego edukacja społeczna i obywatelska powinna być skierowana do całej społeczności, jako element integracji społecznej. Dobrze zorganizowane i świadome zagrożenia społeczeństwo, jest niezwykle istotnym elementem sprzyjającym rozwiązywaniu problemów społecznych. I choć Program Aktywności Lokalnej nie wpływa w sposób bezpośredni na poprawę rynku pracy, może jednak przyczynić się do wzrostu aktywności zawodowej a z całą pewnością nie pozwala odejść w społeczny niebyt.

Powyżej przedstawiono najważniejsze problemy prowadzące do wykluczenia społecznego mieszkańców naszej gminy. Przy czym należy poruszyć również sprawę stanu mieszkalnictwa. Z punktu widzenia pomocy stan ten jest katastrofalny. Brak mieszkań socjalnych niepotrzebnie zwiększa popyt na usługi pomocy społecznej i znacząco na wydatki własne gminy. Z całą pewnością część tych wydatków winna być przeznaczana na rozwiązanie systemowe tj. tworzenie bazy mieszkaniowej w postaci mieszkań socjalnych niskoczynszowych. Przy czym oprócz niewątpliwych oszczędności przy wykorzystaniu istniejącego zasobu, zostają osiągnięte ważne cele społeczne: podtrzymanie więzi społecznych.

Tak więc Program Aktywności Lokalnej ma na celu ożywienie i pobudzenie, w celu uaktywnienia nie tylko pojedynczych osób, ale także grup i społeczności lokalnej, który zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów i ich potencjału, w tym powrót do aktywnego szukania pracy. Realizowane w tym zakresie przedsięwzięcia będą ukierunkowane na organizowanie społeczności poprzez edukację społeczną i inicjowanie ruchów samopomocowych, zachęcanie mieszkańców do udziału w lokalnych inicjatywach, promowanie działań wolontarystycznych, udostępnianie informacji o usługach, pobudzanie lub rozwijanie kontaktów między różnymi grupami oraz budowanie pozytywnych związków między członkami społeczności. Ich celem jest również rozwój społeczności, co z kolei wymaga długofalowych działań mających na celu edukowanie obywateli w zakresie przysługujących im praw i uprawnień oraz przeciwstawianie się deprivacji i niesprawiedliwości.

III - CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Głównym celem Programu Aktywności Lokalnej dla gminy Chodecz jest zwiększenie aktywności mieszkańców miasta, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także na rynku pracy oraz zwiększenie ich potencjału rozwojowego.

Wśród celów szczegółowych należy wymienić:

1. zwiększenie wiedzy na temat potrzeb i problemów grup i społeczności,
2. zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans, między innymi: osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, młodzieży, która wcześniej zakończyła edukację,
3. zmniejszanie obszarów wykluczenia społecznego,
4. wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji i organizacji oraz mieszkańców,
5. prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
6. zwiększanie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej,
7. zwiększanie kompetencji społecznych i zawodowych – organizowanie edukacji społecznej, w szczególności dla osób pozostających poza rynkiem pracy,
8. promowanie postaw prospołecznych.

IV - GRUPY DOCELOWE - ODBIORCY PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej dla gminy Chodecz będzie skierowany do:

lokalnej społeczności tj. mieszkańców całej gminy, w tym w szczególności do osób i środowisk wykluczonych społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem, między innymi klientów pomocy społecznej, osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi, uzależnionych.

V - SPOSÓB I METODY REALIZACJI PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany na terenie całej gminy, na podstawie rocznego harmonogramu działań, z uwzględnieniem cech gminy, takich jak: wiejski (rolniczy) charakter, różnorodność problemów społecznych, starzenie się społeczności, brak instytucji kultury i szkół w terenie wiejskim, niski poziom aktywności społecznej w tym brak stowarzyszeń i organizacji pozarządowych odpowiednich do potrzeb gminy Chodecz - zakłada się bieżącą weryfikację harmonogramów działań, w celu ich dostosowania do odpowiednio ukierunkowanych możliwości i oczekiwań środowiska. W ramach harmonogramów zakładamy zrealizowanie instrumentów aktywnej integracji społecznej i działań o charakterze środowiskowym w następujących działaniach:

1. systematyczne badanie potrzeb i problemów grup oraz społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,
2. wyszukiwanie i wspieranie lokalnych liderów,
3. budowanie lokalnego partnerstwa,
4. organizowanie motywujących spotkań z grupami docelowymi,
5. organizowanie edukacji społecznej i obywatelskiej,
6. umożliwianie dostępu do informacji i konsultacji, poprzez promowanie istniejącego poradnictwa oraz tworzenie nowego dostosowanego do potrzeb mieszkańców,
7. inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich,
8. promowanie i organizacja wolontariatu,
9. wspieranie lokalnych inicjatyw,
10. organizowanie zajęć podnoszących kompetencje i umiejętności społeczne,
11. rzecznictwo interesów osób i grup marginalizowanych i organizowanie dla nich wsparcia indywidualnego i grupowego,
12. organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

VI - ZAKŁADANE REZULTATY

1. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz grup, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym,
2. Wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy,
3. Stworzenie płaszczyzny angażowania mieszkańców w proces rozwiązywania lokalnych problemów.
4. Zintegrowanie społeczności lokalnych i grup społecznych,
5. Wzrost zaangażowania (koordynacja) lokalnych instytucji oraz organizacji, podejmowanie przez nie wspólnych działań na rzecz społeczności lokalnej oraz grup społecznych (lokalne partnerstwa), w tym tworzenie zakładanie lokalnych organizacji.
6. Podwyższenie jakości działań środowiskowych, w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności.
7. Zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup defaworyzowanych.

VII - REALIZATORZY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

1. Miejsko – Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodczu,
2. Urząd Miasta i Gminy Chodecz,
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku,
4. Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku,
5. Placówki edukacyjne w Chodczu,
6. Lokalne organizacje pozarządowe i inne,
7. Policja i Straż Pożarna,
8. Lokalny biznes.

VIII - ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Do podstawowych źródeł finansowania działań podejmowanych w ramach programu aktywności lokalnej należeć będą :

1. środki unijne – Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki – projekty systemowe dla ośrodków pomocy społecznej.
2. środki własne gminy,
3. środki własne podmiotów zaangażowanych w działania w ramach programu aktywności lokalnej,
4. sponsorzy.

IX - ZASADY MONITOROWANIA I EWALUACJI PROGRAMU

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez MGOPS w Chodczu. Zostaną dołożone wszelkie starania o osiągnięcie jak najwyższych wskaźników, czemu służyć będzie bieżąca weryfikacja założeń i metod pracy; ilościowa i jakościowa.

Będą sporządzane roczne sprawozdania z realizacji programu. Natomiast po zakończeniu realizacji programu aktywności lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący wszystkie podjęte działania w ramach PAL wraz z oceną i rezultatami jaki przyniósł program i planem przyszłościowym : metodami i formami działań, które winny być kontynuowane.